

Að meta sár

Samtök um Sárameðferð 19. október 2007
Guðbjörg Pálsdóttir

Sár er ekki einangrað
fyrirbæri

Sár er afleiðing sjúkdóma
og/eða áverka

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Góð sárameðferð

- Greina undirliggjandi orsök sárs
- Meðhöndla orsakapætti
- Greina þá þætti í sárabeði sem hindra sárgræðslu og fjarlægja þá eftir getu
- Fyrirbygging
- Fræðsla
- Skráning

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- Heilsufarsmat og saga
 - Almennt heilsufar, sjúkdómar, lyf eða meðferðir
 - Félagsleg staða, fjölskylda, starf o.fl.
 - Hvenær kom sárið?
 - Hver hefur annast sárameðferðina?
 - Hvernig hefur sárið verið meðhöndlað?
 - Hvað hefur verið skráð um sárameðferðina?

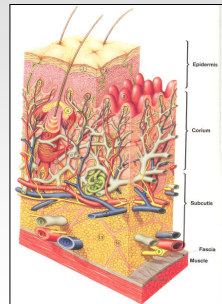
Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- Að meta sárið
 - **Þekkja uppbygginu og hlutverk húðarinnar**
 - Þekkja sárgræðsluferlið
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á sárgræðsluferlið almennt
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á sárgræðsluferlið staðbundið

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Uppbygging húðar

- Epidermis (húðþekja)
- Dermis (leðurhúð)
- Subcutis (undirhúð)

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- Að meta sárið
 - Þekkja uppbygginu og hlutverk húðarinnar
 - **Þekkja ságræðsluferlið**
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið almennt
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið staðbundið

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- **Inflammationsfasi**
 - blóðstorknun
 - bólgusvörun
- **Proliferationsfasi**
 - nýmyndun granulationsvefs
- **Maturationsfasi**
 - Þekjun og styrking örvefs

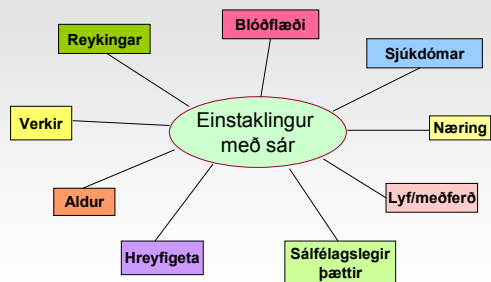
Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- Að meta sárið
 - Þekkja uppbygginu og hlutverk húðarinnar
 - Þekkja ságræðsluferlið
 - **Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið almennt**
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið staðbundið

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Þættir sem hafa áhrif á ságræðslu Almennir þættir

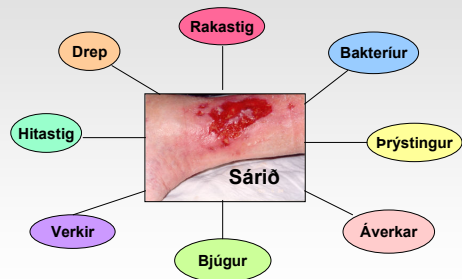
Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Sárameðferð

- Að meta sárið
 - Þekkja uppbygginu og hlutverk húðarinnar
 - Þekkja ságræðsluferlið
 - Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið almennt
 - **Þekkja þætti sem hafa áhrif á ságræðsluferlið staðbundið**

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

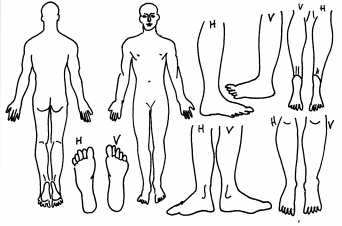
Þættir sem hafa áhrif á ságræðslu Staðbundnir þættir

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Að meta sárið sjálft

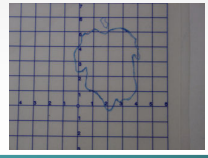
- **Staðsetning**
 - hvar á líkamanum sárið er

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Að meta sárið sjálft

- **Stærð**
 - mæla lengd, breidd
 - dýpt / vefjagerð
 - Vasar, fistlar
 - teikna útlínur í gegnum glæra filmu
 - ljósmyndun

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Að meta sárið sjálft

- **Litur**
 - svart, gult, rautt, bleikt
- **Vefjagerð**
 - drep, granulationsvefur, ofholdgun, fibrinskán, þekjufrumur

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Að meta sárið sjálft

- **Útferð**
 - litur, magn, áferð
- **Lykt**
- **Verkir**
 - hvenær
 - hvernig
 - styrkleiki, 0 -10

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Að meta sárið sjálft

- **Sárabarmar**
 - aflíðandi, upphleyptir, verptir,
- **Húð í kringum sár**
 - soðin, þurr, exem, roði, hiti, sigg, blöðrun, bjúgur

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Hvað svo?

- Þurfum að
 - Geta túlkað það sem við sjáum og finnum í sárinu
 - Vita hvernig við getum brugðist við
- Hvaða þýðingu hefur til dæmis mikill sáravessi?
 - Með tilliti til þess hvað er að gerast ofan í sárinu
 - Með tilliti til einstklingsins með sárið
 - Með tilliti til þess hvernig við meðhöndlum sárið
- Hvað getum við gert?

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

Wound Bed Preparation

- Hugtak sem fyrst sett fram árið 2000
(Falanga, Sibbald)
- Nær yfir það að gera aðstæður í sárabeði sem hagstæðastar til ságræðslu með því að fjarlægja hindrandi þætti í sárabeðinu
- Snýst um hreinsun, bólgu, bakteríur og rakastig
- TIME módel sem byggir á hugmyndum WBP

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

TIME

Tissue management
Inflammation and Infection control
Moisture balance
Epithelial (edge) advancement

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

- **Bekking / fræðsluþörf**
 - Fræðsla eykur líkur á árangursríkri meðferð
 - Skilningur/þekking einstaklings eykur líkur á meðferðarhaldni og samvinnu

Guðbjörg Pálsdóttir 2007

• **Lífsgæði**

góð sárameðferð eykur lífsgæði

Guðbjörg Pálsdóttir 2007